

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

ZÁRÓVIZSGA „A” TÉTELEK

1. A gazdaságpolitika cél- és eszközrendszere, a gazdaság- és agrárpolitikai célok összefüggései. Az agrárium helye és szerepe a gazdaságfejlesztésben.
2. Az élelmiszergazdaság sajátosságai, gazdasági kapcsolatai, erőforrásai. A mezőgazdasági erőforrások főbb csoportjai, tulajdonságaik és szerepük főbb összefüggései a vállalati gazdálkodásban.
3. A mezőgazdasági termelés szerkezete, változásának tendenciái. A földtulajdon és földhasználat gazdasági összefüggései. A termőföld, mint alapvető mezőgazdasági erőforrás.
4. Az élelmiszertermelés vertikális és horizontális kooperációinak főbb jellemzői és formáinak lehetősége a mezőgazdaságban. A kooperációk gazdasági előnyeinek főbb összefüggései.
5. A növénytermesztés nemzetgazdasági szerepe, szerkezete Magyarországon. A növénytermesztés tendenciái és irányai az Európai Unió szabályozásának tükrében. A növénytermesztési ágazatok kialakításának és működtetésének általános sajátosságai.
6. Az ültetvények (szőlő, gyümölcs) főbb gazdasági összefüggései, piaci tendenciái, jövőbeli lehetőségei az Európai Unió szabályozásának tükrében. Az ültetvények kialakításának és működtetésének főbb döntési sajátosságai.
7. Az állattenyésztés nemzetgazdasági szerepe, szerkezete Magyarországon. Az állattenyésztés piacszabályozásának irányai az Európai Unióban, az állatjóléti szabályozás főbb összefüggései. Az állattenyésztési ágazatok kialakításának és működtetésének általános sajátosságai.
8. Az Európai Unió közös agrárpolitikájának fejlődése. Az Európai Unió agrár- és vidékfejlesztési intézkedéseivel kapcsolódó támogatások hazai intézményrendszere. A kifizetések intézményi hátterének működésének főbb összefüggései.
9. Az EU vidékfejlesztési politikájának fontosabb elemei. A vidékfejlesztési politika főbb összefüggései, a fejlesztés céljai és intézkedései és a támogatott tevékenységei.
10. A vidéki térségek lehatárolása, típusai. A vidék és város közötti kapcsolatok fontosabb jellemzői. A vidéki térségek fejlesztésének elemei, irányai a nemzeti vidékfejlesztési programokban.
11. A helyi gazdaságfejlesztés szerepe a vidéki gazdaság fejlesztésében. Alternatív energiaforrások felhasználása, autonóm falvak kialakítása. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása a nemzeti vidékfejlesztési programokban.

12. Az Európai Unió kohéziós politikájának főbb összefüggései, tendenciája. A területfejlesztés európai forrásainak összefüggései, az európai strukturális és beruházási alapok részei, finanszírozásuk főbb irányai. Az EU regionális politikájának céljai 2020-ig.
13. A területfejlesztés hazai intézményrendszerének főbb elemei, jogi háttere. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció prioritásai és céljai. Az infrastrukturális fejlesztések gazdaságnövekedésre gyakorolt hatása, a hazai tendenciák főbb összefüggései.
14. A területi egyenlőtlenségek kialakulásának főbb tényezői, típusai. A területi egyenlőtlenség mérése, mérőszámok (GDP, GNP, HDI), mutatók (Duál-mutató, a súlyozott relatív szórás és a Hoover-mutató). Regionális és járási fejlettségi különbségek Magyarországon.
15. Regionális tervezés az Európai Unióban. Az ESDP és az EURÓPA 2020. A klaszterek szerepe, kialakulása, formái és gazdasági jelentősége a hazai gazdaság szerkezetében.
16. Regionális fejlesztési stratégiák típusai. A különböző fejlesztési zónák elhelyezkedése az Európai Unióban. A területi tervezési folyamat főbb lépései és módszerei.
17. A turizmus által hasznosítható erőforrások jellemzése hazánkban. A turizmus pénzügyi forrásai az Európai Unióban. A falusi turizmus szerepe és jelentősége a vidékfejlesztésben.
18. A humán erőforrás szerepe és sajátosságai a vidék gazdaságában, a foglalkoztatáspolitikai problémái. Foglalkoztatási formák főbb jellemzői a mezőgazdaságban. Az emberi erőforrások egyenlőtlenségei. A vidéki települések jellegzetes társadalmi problémái.
19. A helyi társadalom bevonásának a haszna és módszerei a vidékfejlesztésben. A szolgáltatásokkal való ellátottság vidéken. A szaktanácsadás jelentősége és szerepe a vidékfejlesztésben.
20. A vidék demográfiai helyzetének főbb változásai. A kulturális örökség szerepe a vidékfejlesztésben, kapcsolódó gazdasági irányok átfogó értékelése. Elvándorlások, ingázások összefüggéseinek gazdasági, társadalmi hatásai.

Gödöllő, 2021. október 26.

Dr. Káposzta József
szakvezető, egyetemi tanár

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

ZÁRÓVIZSGA „B” TÉTELEK

Területfejlesztési Szakirány

1. A regionális gazdaságtan tárgya, tudományterületi elhelyezkedése, határtudományi összefüggései, hasonlóságok és különbségek a gazdasági és földrajzi tudományokhoz képest.
2. A gazdaság térbelisége, az „egy pont” gazdasági modell főbb jellemzői, a modell regionális kiegészítésének összefüggései, tanulságai.
3. A gazdasági tér, mint költségtér vizsgálata, izodapanok és a költségfelszínének változásai. Az ár és a költségfelszín általános törvényszerűségének főbb összefüggései.
4. A sorrend és nagyság törvénye, a települési szerkezetek kialakulása, a települések típusai a funkciók alapján. A települések szerkezetére ható tényezők főbb összefüggései.
5. A KONDRATYEV-ciklus értelmezése. A hazai telephelyválasztások főbb gazdasági összefüggései. Mezőgazdasági (THÜNEN) telephelyelmélet rendszere, jelentősége. Az ipari (WEBER) telephelyelmélet rendszere, jelentősége. Térgazdasági elméletek (LÖSCH), a térbeli egyensúly kialakulásának rendszere és folyamata.
6. Telephelyelméletek napjainkban. A természeti, a gazdasági és a humán erőforrás szerepe a telephelyválasztásban. A működő tőke áramlását befolyásoló főbb tényezők rendszere a hazai gazdaságfejlesztésben.
7. A versenyképesség és az innováció kapcsolata. Versenyképességi modellek bemutatása, a területi versenyképesség értelmezése. Az innováció típusai, életciklusa, az innovációs folyamatmodellek fajtái.
8. A regionális politika kialakulásának főbb összefüggései, fejlődése, hosszú távú céljai, eszközei és szerepe az Európai Unióban. A NUTS rendszer jellemzői, változások irányai.
9. A magyarországi regionális politika alakulása a XX. század második felében. A hazai tervezési-statisztikai régiók versenyképességének főbb összefüggései.
10. Regionális különbségek az Európai Unióban. Az európai regionális politika kapcsolata más közösségi politikákkal.
11. Az Európai Unió költségvetésének rendszere, bevételi, kiadási struktúrájának főbb összefüggései, szabályai.
12. Az Európai Unió kiemelt zónáinak elhelyezkedése (kék banán, sárga banán, arany háromszög, problématerengely, dél-északja stb.) és szerepük az Európai Unió területfejlesztésében.

13. Az európai kohéziós politika támogatási rendszere, formája, irányai, főbb összefüggései a 2014-2020 közötti pénzügyi periódusban, különös tekintettel a célkitűzések és pénzügyi források alakulására.
14. A regionális egyenlőtlenségek jellemzése, egyenlőtlenségi mutatók rendszerének bemutatása. Differenciálódás és nivellálódás a térben. Leszakadó járások főbb gazdasági, társadalmi tendenciái, lehetőségei.
15. Centrum-periféria meghatározása, főbb összefüggései. Reláció a területi egyenlőtlenségekben. Az elmaradottság tényezőinek vizsgálata, az elemzésekbe vont mutatók típusai, változásuk irányai és okai.
16. A területfejlesztés általános célja, a tervezés lépései. A területfejlesztést szolgáló helyzetfeltárás, stratégiai- és operatív program eljárásai, a programkészítés főbb összefüggései.
17. A területfejlesztés, területi programalkotás főbb módszerei, ezek csoportosítása és használatuk bemutatása a programkészítések során.
18. A regionális gazdaságfejlesztés főbb lépései, a növekedés és fejlődés értelmezése, a regionális gazdaságfejlesztést, versenyképességet és vállalkozásfejlesztést segítő eszközök és intézmények.
19. Az ipari parkok és vállalkozási övezetek helye és szerepe a gazdaságfejlesztésben, csoportosításuk, ipari park típusok, fejlődésük hazai és nemzetközi szintű értelmezése.
20. SMART fejlesztések a vidékgazdaság rendszerében, összefüggések, lehetőséget az okos települések fejlesztésének tükrében.

Gödöllő, 2021. október 26.

Dr. Káposzta József
szakvezető, egyetemi tanár

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

ZÁRÓVIZSGA „B” TÉTELEK

Agrárközgazdasági szakirány

1. A mezőgazdasági- és élelmiszerpiac sajátos vonásai (keresleti-kínálati rugalmasság, jövedelemrugalmassági hatás), a keresletet és kínálatot befolyásoló tényezők összefüggései.
2. A szövetkezetek szerepe a magyar mezőgazdaságban és az Európai Unióban. A jelenlegi hazai szövetkezeti szabályozás főbb alapelvei. A szövetkezetek típusai, alapításuk és működésük szabályozása, a tagok jogai és kötelezettségei.
3. Az árujelzők szerepe az élelmiszergazdaságban. A védjegyek oltalma, a védjegyjogosult gazdasági jogai. Speciális védjegytypusok (közösségi védjegy, együttes és tanúsító védjegy). A földrajzi árujelzők típusai, szabályozásuk sajátosságai a mezőgazdaságban.
4. A TÉSz-ek és TCS-k szerepe, feladatai a hazai zöldség- és gyümölcsértékesítésben. Változások a zöldség-gyümölcs piacon hazánkban.
5. A KAP kialakulása, szakaszai, a fontosabb szabályozási eszközök jellemzői és hatásuk a KAP működése során. A szabályozás várható tendenciái.
6. Az agrobusiness értelmezése, az érdekkapcsolatok jellemzői az élelmiszer termékpályán. Az élelmiszertermelés szabályozásának jellemzői a (vegyes-) piacgazdaságban.
7. A vertikális árszerkezet-vizsgálat konzekvenciái az élelmiszer termékpályán. Vertikális és horizontális kooperációk főbb gazdasági összefüggései.
8. A földtulajdoni viszonyok jogi szabályozása, személyi és mennyiségi korlátozásai. Az ingatlanok nyilvántartási rendszereinek sajátosságai (ingatlan-nyilvántartás, földhasználati nyilvántartás, MePAR).
9. Piacszabályozási eszközök gabona termékfelesleg és terményhiány esetén. A mezőgazdaság szakigazgatási és agrártámogatásokkal összefüggő hatósági feladatainak rendszere.
10. A szakmaközi szervezetek (terméktanácsok) jelentősége, szerepük a hazai agrárszabályozásban. Érdekképviselőtek szerepe és jelentősége a mezőgazdaságban. A helyi önkormányzatok és kamarai közttestületek feladatai az agrárszférában.
11. Agrárpolitikai eszközök a mezőgazdasági eszközellátottság növelése érdekében. Agrárfinanszírozás lehetséges formái, egyszerűsített támogatási rendszer működése.
12. Az élelmiszerbiztonság jelentőségének növekedése és hatása az ágazat nemzetközi versenyképességére. Helyes mezőgazdasági gyakorlat (GAP) és a kereszt-megfeleltetés összefüggései.

13. Az EU élelmiszer-szabályozásának változása, az élelmiszerbiztonság alapelvei. Fehér könyvben, Zöld könyvben megfogalmazott célok, az élelmiszerjog alapelvei, a hazai élelmiszerlánc törvény.
14. Veszélyelemzési módszerek az élelmiszeriparban, az élelmiszer-előállítás során felmerülő veszélyek, és kiküszöbölésükre, elfogadható szintre csökkentésükre, illetve megelőzésükre szolgáló módszerek. A HACCP-rendszer alapelvei, a bevezetés lépései.
15. Az élelmiszer-előállításban alkalmazott minőségirányítási rendszerek. A kiskereskedelmi láncok által megkövetelt rendszerek sajátosságai, az ISO 9000 minőségirányítási rendszer alapelvei.
16. A mezőgazdasági humán erőforrás főbb szerkezeti összefüggései, problémái. Pályázati források és támogatási programok a humán erőforrás fejlesztésében.
17. Ismertesse a Tesztüzemi Rendszer lényegét, főbb összefüggéseit és az üzemkiválasztást biztosító tipológia rétegző ismérveit. Mutassa be a tesztüzemi rendszer hasznosságát.
18. Jellemezze a Piaci Információs Rendszer főbb összefüggéseit, az információk célrendszerét. Mutassa be a rendszerből nyerhető információk típusait.
19. Környezetvédelem alapjainak főbb összefüggései, a környezeti válság megjelenésének okai. Ismertesse a bioszféra és a technoszféra kapcsolatrendszerének elemeit, különös tekintettel a biodiverzitás fontosságára.
20. Értelmezze a környezetgazdaság részeként a vízkörforgás főbb összefüggéseit. Ismertesse a vízszennyezés elleni védelem aktív és passzív módszereit. Fogalmazza meg a gazdasági növekedés és a környezetminőség főbb összefüggéseit.

Gödöllő, 2021. október 26.

Dr. Káposzta József
szakvezető, egyetemi tanár